

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ПРИ ВСТУПІ ДО АСПІРАНТУРИ**

**зі спеціальності 035 – філологія
(предметний напрям – українська література)**

Автори: д. філол. н., проф. Семенюк Г. Ф., д. філол. н., проф. Вільна Я.В., д. філол. н., проф. Задорожна Л. М., д. філол. н., проф. Сліпушко О.М., д. філол. н., проф. Ковалів Ю. І., к. філол. н., проф. Гаєвська Н.М., д. філол. н., доц. Романенко О. В.

Затверджено Вченою радою Інституту філології
протокол №9 від 25 квітня 2017 р.
Голова вченої ради _____ проф. Семенюк Г.Ф.

Затверджено
на засіданні кафедри
історії української літератури. теорії літератури і
літературної творчості
протокол № 10 від 22 березня 2017 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Грицик Л.В.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКА НА ІСПИТІ¹

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності складається з суми балів за:

- два теоретичні питання (до 20 балів за кожне);
- за одне або два практичні завдання (до 30 балів);
- за дослідницьку пропозицію (до 30 балів).

Критерії оцінювання теоретичних питань

Критеріями оцінювання теоретичних питань є: 1) правильність, повнота та системність висвітлення питання, 2) аргументованість теоретичних положень та підтвердження прикладами; 3) володіння понятійним апаратом; 4) знання різних поглядів на наукову проблему, готовність продемонструвати власне бачення досліджуваної проблеми.

0-5	Відповідь абітурієнта містить фрагментарні, непослідовні відомості з наукової проблеми.
6-10	Відповідь абітурієнта висвітлює зміст питання в загальних рисах, не розкриваючи, однак, його сутнього змісту; абітурієнт не виявляє системних знань проблеми; половина аспектів наукової проблеми залишаються невисвітленими, неаргументованими та не підтвердженими прикладами; наявні численні випадки логічної непослідовності. Абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми, не має власного бачення проблеми.
11-15	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт у цілому володіє понятійним апаратом, дає правильні дефініції термінів, викладає основний зміст проблеми. Допускаються окремі недоліки: абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми (-2 бали), відповідно, не має власної позиції (-2 бали); окремі аспекти проблеми залишаються невисвітленими (-1 бал за кожен), наведені приклади не показують розуміння абітурієнтом матеріалу або приклади взагалі відсутні (-1 бал за кожен).
16-20	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт відмінно володіє понятійним апаратом, дає розлогі та ґрунтовні пояснення наукових положень, чіткі визначення термінів, наводить переконливі приклади; демонструє знання різних поглядів щодо наукової проблеми; висловлює власну позицію та обґрунтовує її. Допускаються окремі недоліки: при висвітленні одного з понять (положень) студент допускає 1-2 неточності (-1 бал), наводить 1 невлучний приклад (-1 бал), не готовий висловити своє бачення на проблему (-2 бали),

Критерії оцінювання практичних завдань

Критеріями оцінювання практичних завдань є: 1) правильність і повнота виконання завдання; 2) самостійність виконання завдання; 3) здатність застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань.

1 завдання – 30 балів

0-5	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
6-10	Завдання виконано менш ніж на 30%.

¹ Критерії оцінювання розроблено кафедрою методики викладання української та іноземних мов і літератур.

11-15	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
16-20	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.
21-25	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абітурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абітурієнтові виконати практичне завдання)
26-30	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абітурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

2 завдання, до 15 балів за кожне.

0-3	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
4-5	Завдання виконано менш ніж на 30%.
6-7	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
8-10	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.
11-12	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абітурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абітурієнтові виконати практичне завдання)
13-15	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абітурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

Оцінка дослідницької пропозиції

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за шістьма критеріями: 1) актуальність, 2) практичне значення, 3) ступінь наукової новизни, 4) знання стану розробленості проблеми (хто займався проблемою і які є праці), 5) уміння давати аналіз проблеми (висловлювати власний погляд на наукові факти), 6) володіння понятійним апаратом дослідницької проблеми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (максимальна оцінка — 30 балів)

	Наукова новизна
0-5	Заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Тема розроблена у

	дослідженнях інших авторів.
6–10	Заявлена проблема не є новою, але виділено нові її аспекти або ж запропоновано ті методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовували.
11–15	Заявлена проблема та її аспекти, що їх пропонується дослідити, є новими.
	Аргументованість викладу
0–5	Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістові частини тексту повторюються або ж суперечать одна одній. Автор ніяк не обґрунтовує тези, які висловлює.
6–10	Огляд літератури є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту в цілому струнка, не вистачає 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої повторюваності окремих тез. Іноді автор робить спробу обґрунтувати свої тези, але подеколи припускається логічних чи фактологічних помилок.
11–15	Огляд літератури виконано як системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі цього аналізу власні висновки. Структура тексту дослідницької пропозиції струнка, наявні усі її необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, не повторюються і не суперечать одна одній. Тези, що їх висловлює автор, підкріплені логічними міркуваннями чи фактичним матеріалом.

ДАВНЯ УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Зміст поняття «давня українська література». Сучасні методологічні засади вивчення. Наукова література з проблеми.

Європейська модель мислення у давній українській літературі.

Давня українська література у загальнослов'янському та європейському контекстах: типологічна подібність і національна специфіка.

Проблема періодизації давньої української літератури. Вчення про культурно-історичні епохи. Епохи Середньовіччя, Ренесансу і Бароко у давній українській літературі. Наукова література. Синтетичні історії національного письменства.

Література Раннього і Високого Середньовіччя (доба Київської Русі), сучасний стан вивчення. Національна приналежність спадщини Києворуської держави українському народові.

Дискусія українських і російських вчених щодо національної приналежності літератури Київської Русі: літературні, культурні, суспільні та політичні чинники. Наукова аргументація.

Феномен ораторсько-проповідницької прози у середньовічній книжності: місія, ідейно-тематичний спектр, державна значущість.

«Слово про Закон і Благодать» Іларіона Київського, його художнє й ідеологічне значення для наступного розвитку ораторсько-проповідницької прози. Сучасний стан вивчення.

Феномен Кирила Турівського у середньовічній літературі. Впливи візантійського письменства і розвиток киеворуської проблематики.

Творчість Феодосія Печерського як вияв русько-українського аскетизму.

Феномен Кліма Смолятича й адаптація грецько-візантійської спадщини в Русі.

Перекладна література доби Київської Русі: між перекладом і оригінальним текстом.

Літописання Києворуської держави. Державна місія. «Повість врем'яних літ» як синтетичний твір і своєрідна хрестоматія літератури Київської Русі. Сучасний стан вивчення пам'ятки.

Київський і Галицько-Волинський літописи: розвиток ідейно-тематичного спектру, система образів.

«Слово о полку Ігоревім» і західноєвропейські епічні твори: порівняльний аналіз.

«Слово о полку Ігоревім» і східні епоси: порівняльний аналіз.

Галицька література і західноєвропейська середньовічна традиція.

«Слово о полку Ігоревім»: сучасний стан вивчення. Проблема авторства, жанру, специфіка ідейно-тематичного спектру, синтетичний характер світогляду пам'ятки.

Житійна література доби Середньовіччя. Концепт руської святості у текстах.

Література українського Ренесансу. Новолатинські поети і прозаїки кінця XV – XVI ст. Сучасний стан вивчення.

Проблема української Реформації. Літературна, культурна і суспільно-політична місія полемічного письменства.

Ідеал суспільства Івана Вишенського та західноєвропейські утопії.

Культурно-історична епоха Бароко: модерне прочитання.

Українське Бароко у контексті загальнослов'янського та європейського.

Поезія доби Бароко: героїчна, філософсько-релігійна, зорова, бурлескно-травестійна, любовна.

Козацьке літописання доби Геитманщини, наукова література про нього. Модель образу гетьмана у літописах.

Козацькі літописи: авторство, тематика, хронотоп, державна місія.

Героїчна поезія епохи Бароко: специфіка жанру та концептуальний простір. Сучасний стан вивчення.

Іван Величковський – модерніст XVIII ст. Наукові дослідження про поета.

Феофан Прокопович в українсько-російському контексті. Сучасні наукові коментарі й інтерпретації.

Митрофан Довгалевський, його поетика «Сад поетичний» та драматична спадщина.

Феномен Лазаря Барановича в літературі українського Бароко.

«Сад Божественних пісень» і «Байки Харківські» Григорія Сковороди. Проблема новаторства і барокові традиції.

Філософська спадщина Г.Сковороди. Наукові дослідження про філософську спадщину мислителя.

Синтез етики і естетики у поетичній творчості Г.Сковороди

Світове значення давньої української літератури.

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XVIII – 60-X РР. XIX СТОЛІТТЯ

Цінність рецепції класичної традиції в новій українській літературі.

Доба українського романтизму. Сучасний стан вивчення.

Український романтизм у контексті загальнослов'янського та європейського.

Тематичне і жанрове сполучення української літератури першої половини XIX ст. із західноєвропейською літературою.

Новизна поняття етносу в творчості Івана Котляревського.

Національна ідея в українській літературі доби Романтизму.

Одностильовість та одножанровість української літератури перших десятиліть першої половини XIX ст.

Фольклорні мотиви та етнографічні реалії у байках українських авторів першої половини XIX ст.

Манера освоєння життєвого матеріалу в прозових творах Є.Гребінки.

Система образів у творах українських романтиків.

У пошуках жанру: український прозаїк Григорій Квітка-Основ'яненко.

Синтез сентименталізму і романтизму у творчості Г. Квітки-Основ'яненка.

Морально-дидактичний концепт історичної белетристики М.Костомарова.

Драматургія М. Костомарова: специфіка жанру і національна місія.

Поєма-роман М.Гоголя «Мертві душі»: особливості жанру, естетичні позиції автора.

Феномен М. Гоголя у контексті української літератури.

Ідейно-естетичні концепції П.Куліша та їх трансформація у власних творах.

Поетична спадщина П. Куліша: специфіка жанрової моделі та духовного простору.

Жанр історичного роману в епічній прозі П.Куліша. Сучасний стан вивчення проблеми.

Тема минулого як національного спадку в творчості поетів-романтиків дошевченківської пори.

Образи природи як символи душевного стану в ліриці українських поетів першої половини XIX ст.

Літератури доби національного пробудження. Поетичний доробок «Руської трійці».

Характер історизму в поемах Т.Шевченка раннього періоду.

Романтизм у творчості Т. Шевченка.

Феномен Т. Шевченка і Кирило-Мефодіївське братство.

Т. Шевченко і Київський університет.

Т.Шевченко – поет на засланні. Образно-жанрова модель творчості.

Поетичне новаторство Т.Шевченка.

Сучасне шевченкознавство: формування нового дискурсу.

Жанрова й стильова диференціація української прози 50-60 рр. XIX ст.

Особливості стильової манери Марка Вовчка.

Державна і національна місія української літератури першої половини XIX століття.

ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТОЛІТТЯ

Українська проза другої половини XIX століття. Загальні тенденції розвитку. Майстри великої епічної форми.

Українська література другої половини XIX століття у контексті загальнослов'янському та європейському.

Специфіка українського реалізму.

Проза Бориса Грінченка. Жанрова своєрідність.

Історико-романтична проза Михайла Старицького. Художня своєрідність творення образної системи.

Національна місія літератури другої половини XIX століття.

Пошуки нових засобів художньої виразності у творчості західноукраїнських прозаїків (О.Маковей, Н.Кобринська, М.Павлик).

Філософсько-гуманістичний пафос поем Івана Франка «Іван Вишенський», «Похорон», «Мойсей».

Збірки Івана Франка «З вершин і низин» та «Зів'яле листя»: специфіка жанру та духовного простору.

Феномен І. Франка: європейська модель мислення.

Загальні тенденції розвитку української поезії другої половини XIX століття. Розширення жанрово-стильового діапазону.

Поезія Павла Грабовського: специфіка вираження авторського «Я».

Володимир Самійленко – поет-лірик, сатирик і перекладач.

«Театр корифеїв» і його роль у становленні українського театру.

Драматургія Марка Кропивницького.

Драматургія Михайла Старицького.

Драматургія Івана Франка.

Українська драматургія в оцінці Івана Франка.

Іван Карпенко-Карий як реформатор української драми.

Драматургія М.Костомарова.

Роль «театру корифеїв» у утвердженні української нації.

Світове значення української літератури другої половини XIX століття.

Нові наукові розвідки з української літератури другої половини XIX століття.

Формування модерного наукового дискурсу української літератури другої половини XIX століття.

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Історико-культурний дискурс українського модернізму. Проблема періодизації.

Естетичні передумови становлення новітньої української літератури (перші десятиліття XX ст.). Художня і теоретична криза народництва.

Творчість І. Франка у контексті становлення українського модернізму.

«Молода муза» і «Українська хата»: літературна критика періоду раннього модернізму.

Стильові течії раннього модернізму: декаданс, неоромантизм, символізм, неореалізм, імпресіонізм.

Авангардизм та його стильові тенденції (футуризм, експресіонізм).

Естетична платформа «Молодої музи»: стильові і проблемно-тематичні доміанти лірики П. Карманського, С. Твердохліба, В. Пачовського та ін.

Леся Українка як теоретик неоромантизму.

Жанрово-тематичні та світоглядно-філософські особливості лірики і драматургії Лесі Українки.

Жанрова і тематична поліфонія поезії М. Вороного. Поетичні альманахи.

Неоромантичні мотиви лірики і драматургії Олександра Олеся.

Стильові особливості лірики і прози Б. Лепкого.

Імпресіоністична поетика новелістики М. Коцюбинського («Intermezzo», «На камені», «Цвіт яблуні» та ін.). Синкретизм стильових тенденцій у повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського.

Феміністичний дискурс творчості О. Кобилянської. Трансформація біблійних та фольклорних мотивів у романістиці О. Кобилянської.

Поетика експресіонізму в новелістиці В. Стефаніка. Сильові доміанти прози письменника.

Типологічні доміанти та жанрово-сильові особливості прози Леся Мартовича.

Семантико-стилістична своєрідність прози Марка Черемшини. Тематика і проблематика творів.

Ознаки індивідуального стилю Осипа Маковея. Концепція історичного минулого у прозі письменника.

Інтуїтивний модернізм Тимофія Бордуляка. Сильова амбівалентність прози письменника.

Ідейно-естетичні засади поетичного мислення М. Яцкова.

Жанрова своєрідність прози А. Чайковського.

Світоглядні засади творчості А. Тесленка. Особливості прозового мислення письменника.

Художня концепція дійсності і людини у творчості С. Васильченка.

Сильовий синкретизм поетичного і драматургічного мислення С. Черкасенка.

Жанрово-сильові модифікації прози і драматургії В. Винниченка.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Літературна дискусія та літературні угруповання 1920-х років: проблеми естетики та ідеології.

Програма українського футуризму і творча практика М. Семенка, І.Цурковського, М.Хмелюка.

Театр Леся Курбаса: поетика експерименту, особливості сценографії, естетичні орієнтири.

Літературознавча і науково-критична творчість М.Зерова.

«Кларнетизм» П. Тичини: сучасна інтерпретація естетичної концепції поета.

Філософсько-світоглядні погляди П. Тичини та версифікаційні особливості його лірики.

Естетичні принципи та діяльність київських «неокласиків». Творчість М. Драй-Хмари, П. Филиповича, М. Рильського та ін.

Семантико-структурні особливості лірики Миколи Бажана.

Геройко-романтичні та національні мотиви лірики В. Сосюри.

Творчі пошуки Майка Йогансена: жарово-сильова та тематична своєрідність поезії та прози.

Художні особливості лірики В. Свідзинського.

Особливості поетичної манери Є. Плужника.

Імпресіоністичний дискурс прози Г. Михайличенка. Сецесійні мотиви у творчості письменника.

Динаміка розвитку стильових і проблемно-тематичних доміант прози Миколи Хвильового.

Своєрідність тематики і проблематики прози Г. Косинки.

Філософські концепції та стильова своєрідність прози В. Підмогильного.

Наративні структури прози Віктора Петрова (Домонтовича). Поетика парадоксу.

Полісемантика прози Ю. Яновського. Кіноекспресіонізм.

Наративні моделі творів Остапа Вишні. Мовностильові особливості гуморесок і фейлетонів письменника.

Жанрові модифікації прози Б. Антоненко-Давидовича.

Типологія і поетика драматургії Миколи Куліша у контексті європейської драматургії.

Міфологізм художнього мислення Б. І. Антонича. Художня інтерпретація архетипів у поетичних рефлексіях Б. І. Антонича.

Історіософські концепції у художньому та інтелектуальному просторі «Празької школи».

Особливості поетико-сильової манери Н. Лівницької-Холодної, О. Стефановича та ін. поетів-пражан.

Синкретизм поетичного мислення Євгена Маланюка: синтез неоромантичних, символістських та «неокласичних» тенденцій.

Романтико-героїчна стихія лірики Олени Теліги.
 Філософські горизонти поетичного мислення Олега Ольжича.
 Соцреалізм як історико-літературна проблема. Сучасне українське літературознавство про соцреалізм як творчу практику 1930–1980-х років.
 Жанрово-стильові особливості драматургії Івана Кочерги.
 Засади прозового і драматичного мислення І. Дніпровського. Особливості тематики і проблематики.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС 1940–50-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Українська література в умовах Другої світової війни: колоніальний та антиколоніальний дискурси. Тематика і проблематика.
 Мілітарний та антимілітарний дискурс української літератури 1940–1950-х років.
 Історія створення та діяльності літературних організацій МУР та «Слово». Світоглядні орієнтири. Проблеми вибору між органічного національним та європейським шляхом розвитку вітчизняної літератури.
 Наративні моделі прози Олександра Довженка. Кіноповість як нова жанрова форма української літератури. «Щоденник» О. Довженка: проблематика, образ автора, стиль.
 Жанрово-стильові орієнтири лірики А. Малишка.
 Генеза творчості та естетичні засади прозового мислення Василя Барки.
 Жанрові модифікації прози Уласа Самчука. Традиції та новаторство. Тематика і проблематика.
 Інтерпретаційні моделі прози Івана Багряного. Особливості поетичного та прозового мислення. Трансформація біблійних концептів у прозі письменника.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС 1960–80-Х РОКІВ

Естетичні орієнтири та творчі шукання в українській літературі 1960-х років.
 Поетико-стилістичні особливості поетичного мислення шістдесятників.
 Жанрово-стильові шукання прози 1960–1980-х років.
 Наративний дискурс прози Олеся Гончара.
 Художня концепція та особливості стильової манери Михайла Стельмаха.
 Жанрово-стильова своєрідність лірики Дм. Павличка.
 Художньо-філософські виміри та творче новаторство лірики Ліни Костенко.
 Натурфілософські мотиви лірики М. Вінграновського.
 Засади естетичного мислення та особливості стильової манери В. Симоненка.
 Світоглядні та естетичні засади поетичного мислення Василя Стуса. Система образів.
 Особливості поетики творчості І. Драча.
 Наративні моделі прози Григора Тютюнника.
 Світоглядні та естетичні орієнтири лірики Нью-Йоркської групи. Творчість Б. Рубчака, Б. Бойчука, О. Зуєвського, Ю. Тарнавського, Е. Андіївської.
 Творчий доробок І. Качуровського. Особливості поетичного мислення.
 Ідеалізм й агностицизм, елітаризм і естетство герметичної поезії О.Зуєвського.
 Неоромантичні горизонти лірики Л. Талалая.
 Стильові доміанти лірики Емми Андіївської. Жанрова палітра прози письменниці.
 Екзистенціалізм, інтелектуалізм, еротизм лірики Б.Бойчука.
 Художньо-філософські особливості історичної романістики П. Загребельного.
 Концепція історичного минулого у творчості Р. Іваничука.
 Поетична генерація 1970–1980-х років. Особливості тематики, проблематики. Стильові доміанти лірики.
 Типологічні ознаки лірики «київської школи поетів». Творчі здобутки та джерела модерністських пошуків «київської школи поезії».
 Натурфілософська діалектика поетичного мислення В. Голобородька.
 Особливості поетичного мислення М. Воробйова.

Провідні мотиви та версифікаційні особливості лірики І. Римарука.

Драматургія О. Коломійця. Проблематика, жанрово-стильові особливості творчості.

Міфопоетичні, містичні та реалістичні коди «хімерної прози» (В. Земляк, Є. Гуцало, В. Шевчук).

Художня модель дійсності у прозі Вал. Шевчука. Жанрово-стильові особливості романістики письменника.

Морально-естетичні орієнтири прози Б. Харчука.

Концептуальна картина дійсності у творчості А. Дімарова.
Стильова і тематична своєрідність прози Є. Гуцала.

Жанрове розмаїття творчості Я. Стельмаха.

Індивідуально-авторський стиль Ю. Мушкетика. Тематика і проблематика прози письменника.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Постмодернізм і постколоніалізм: проблеми стильових і художніх пошуків в українській літературі кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Неоавангардизм у творчих шуканнях поезії кін. 1980-х – поч. 1990-х рр. («Бу-Ба-Бу», «ЛУГОСАД», «Червона фіра», «Пропала грамота», «Нова дегенерація» та ін.).

Актуалізація феміністичних ідей в українській літературі початку ХХІ століття. Естетичні колізії розвитку жіночої прози: від феміністичного роману до жіночої прози у масовій літературі.

Театралізація дійсності у поезії та прозі Ю. Андруховича.

Особливості творчої манери Ю. Іздрика.

Жанрово-стильові особливості прози Т. Прохаська.

Ідейно-художні концепти та жанрові моделі прози О. Забужко («Музей покинутих секретів», «Казка про калинову сопілку»).

Художні особливості прози В. Шкляра: жанрово-стильові новації, синтез традицій та новаторства.

Жанровий синкретизм прози Ю. Винничука. Риси неоміфологізму у прозі письменника.

Наративні моделі прози Марії Матіос («Майже ніколи не навпаки», «Солодка Даруся» та ін.).

Типологічні домінанти та жанрово-стильові особливості прози і лірики С. Жадана.

Філософські горизонти та жанрово-стильові експерименти прози Галини Пагутяк.

Жанрові модифікації прози Тані Малярчук.

Жанрові модифікації сучасної української драматургії (О. Іранець, Неда Неждан, Леся Демська та ін.).

Тенденції та перспективи розвитку української літератури початку ХХІ століття.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Методологічні засади української літературно-художньої критики та літературознавства.

Романтична концепція літератури, її вплив на формування історичної школи в українському літературознавстві.

Народницький канон літератури, залежність від нього творчості українських письменників.

Засади порівняльно-історичної школи та її відгалужень (міграційна теорія Т.Бенфея та теорія взаємовпливів О.Веселовського).

Особливості психолінгвістичної теорії О.Потебні.

Порівняльно-міфологічна школа у студіях О.Котляревського, Я.Афанасьєва та ін.

Раціоналістсько-утилітарні настанови «соціальної критики».

Історико-порівняльні студії М.Драгоманова («Славянское обозрение», «Література російська, великоруська, українська і галицька»).

Полеміка про шляхи розвитку української літератури на сторінках журналу «Правда» (1873–1878).

Літературознавчі орієнтації М.Костомарова («Обзор сочинений, писаных на малороссийском языке», «Две русские народности»).

Поняття про «етнографічну достовірність» П.Куліша.

Українське літературознавство «київської школи» (М.Петров, М. Дашкевич, М. Сумцов, П.Житецький та ін.)

Еволюція і різні аспекти естетичних та історико-літературних поглядів І.Франка («Література, її завдання і найважливіші ціхи», «Із секретів поетичної творчості», «Нарис історії української літератури»).

Соціологічний (ідеологічний) метод С. Єфремова. «Історія українського письменства» – перше синтетичне осмислення українського письменства.

Естетична концепція модернізму. Полеміка між модерністами та «народниками» на початку ХХ ст.

Філологічна школа і наукова діяльність В.Перетца.

Авангардистська критика та маніфести.

Спроби синтетичної історіографії та теоретичних основ літературно-наукової методології Л.Білецького.

Вульгарні тенденції марксистсько-ленінської критики. Спроби теоретичного обґрунтування «соцреалізму».

Осмислення українського літературно-критичного життя в праці Я.Гординського «Літературна критика підсоветської України».

Академічне псевдолітературознавство в УРСР. Зв'язок «філософії життя» з літературою модернізму.

Українська література в інтерпретації еміграційного літературознавства (І.Кошелівець, Ю.Лавріненко, Ю.Шерех).

Стильове прочитання літературного процесу (М.Гнатишак, Д.Чижевський).

Спроби критиків-«шістдесятників» реанімувати підрадянське літературознавство (І.Дзюба, І.Світличний, В.Іванисенко та ін.)

Літературознавчі пошуки О.Біленького, Л.Новиченка та ін. Спроби подолання засилля марксистсько-ленінської методології.

Шевченкознавство: етапи і сучасні проблеми.

Специфіка постмодернізму в літературно-критичній рецепції.

Особливості феміністичної критики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Аверинцев С.С. Софія – Логос. Словник / С.С. Аверинцев. – К.: Дух і літера. – 1999. – 464 с.
- Александров О.В. Старокиївська агіографічна проза XI – першої третини XIII ст. – Одеса: АстроПринт, 1999. – 120 с.
- Агеєва В. Українська імпресіоністична проза: / Віра Агеєва. – К.: Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 1994. – 160 с.
- Александров О. Середньовічний автор / Олександр Александров // Давньоруське любомудріє. Тексти і контексти. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9—24.
- Анісімова Н. П. На зламі культурних епох: поезія покоління 80-х років XX ст. у системі пізнього українського модернізму: монографія / Ніна Анісімова ; Бердян. держ. пед. ун-т, Ін-т філол. та соц. комунікацій. – Бердянськ : Ткачук О. В. [вид.], 2012. – 526 с.
- Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем / О.Астаф'єв. – К.: Смолоскип, 1998. – 313 с.
- Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. – 2-ге вид. / Дмитро Багалій. – К.: Оріє, 1992. – 472 с.
- Барабаш Ю. Тарас Шевченко: імператив України. Історіо- й націософська парадигма. – К.: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2004.
- Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми та жанрова еволюція. Монографія / Ніна Бернадська. – К.: Академвидав, 2004. – 368с.
- Бій ішов святий і правий: Українська література в роки Великої Вітчизняної війни / Під кер. Л.М. Новиченка. – К.: Дніпро, 1986. – 261 с.
- Біла А. Символізм / Анна Біла. – К.: Темпора, 2010. – 272 с.
- Білецький О. «Русалка Дністровая» // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. – Т. 2. – К., 1965.
- Білецький О. Від давнини до сучасності. Вибрані праці: У 2 т. – К., 1960.
- Білецький О. Українська проза першої половини XIX століття: Від Г. Квітки до прози «Основи» // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. – К.: Наукова думка, 1965. – Т. 2. – С. 148–197.
- Білоус П. Актуальні питання української літературної медієвістики / Петро Білоус. – Житомир, 2009. – 246 с. – (Наукове видання).
- Білоус П. Давньоукраїнська література і фольклор: проблема художнього коду / Петро Білоус. – Житомир: Косенко, 2006. – 109 с.
- Білоус П. Паломницький жанр в історії української літератури / Петро Білоус. – Житомир, 1997. – 158 с.
- Бондар-Терещенко І. Текст 1990-х: герої та персонажі / Ігор Бондар-Терещенко. – Тернопіль, Джура, 2003. – 208 с.
- Брайчевський М.Ю. Автор «Слова о полку Ігоревім» та культура Київської Русі / М. Ю.Брайчевський. – К.: Фенікс, 2005. – 551 с.
- Вакуленко Д. Сучасна українська драматургія: Основні тенденції розвитку (1945–1972) / Д. Вакуленко. – К.: Наукова думка, 1976. – 227 с.
- Вільна Я. Історико-літературний феномен критичної інтерпретації творчості Г. Квітки-Основ'яненка : Монографія. – К., 2005.
- Гаєвська Л. Морально-етична проблематика української новели кінця XIX – початку XX ст. / Л.О. Гаєвська. – К.: Наукова думка, 1981. – 126 с.
- Генсьорський А. І. Галицько-Волинський літопис: Процес складання, редакції і редактори / А. І. Генсьорський– К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 103 с.
- Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблїшмент: [36. статей] / Я. Голобородько. – К.: Факт, 2006. – 160 с.
- Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. / М. С. Грушевський. – Т. 2. – К.: Либідь, 1993. – 264 с.
- Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. / М. С. Грушевський – Т. 3. – К.: Либідь, 1993. – 285 с.

- Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: український літературний постмодерн / Т. Гундорова ; Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту, Інститут критики. – К. : Критика, 2005. – 263 с.
- Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація / Тамара Гундорова. – Львів: Літопис, 1997. – 447 с.
- Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: ст. та есеї / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 546 с.
- Гундорова Т. Франко не Каменяр. Франко і Каменяр / Т. Гундорова; Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту, Інститут Критики. – К. : Критика, 2006. – 352 с.
- Даниленко В. Г. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес / В. Г. Даниленко. – К. : Академвидав, 2008. – 352 с.
- Двадцять років: літературні дискусії і полеміки. / упоряд. В.Г. Дончик – К.: Дніпро, 1991. – 366 с. Донцов Д. Дві літератури нашої доби / Дмитро Донцов. – Львів Книгозбірня «Просвіта», 1991.- 295 с.
- Денисюк І. Розвиток української малої прози ХІХ – початку ХХ ст. – Львів: Науково-видавниче товариство «Академічний експрес», 1999.
- Енциклопедія постмодернізму [Текст] / пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко ; ред. Ч. Е. Вінквіст, В. Е. Тейлор. – К. : Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2003. – 503 с.
- Євшан М.Й. Критика. Літературознавство. Естетика / М.Й. Євшан; [Упоряд. Н. Шумило]. – К.: Основи, 1998. – 658 с.
- Єкельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві / С. Єкельчик ; авториз. пер. з англ. М. Климчук, Х. Чушак; ред. пер. КлМ. Климчук ; Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту, Інститут Критики. Серія "Критичні студії". – К.: Критика, 2008. – 303 с.
- Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Femina, 1995.
- Єфремов С. Історія українського письменства. / Сергій Єфремов. – К.: «Femina», 1995. – 686 с.
- Жулинський М. Із забуття – в безсмертя: Сторінки призабутої спадщини. / М. Жулинський. – К.: Дніпро, 1990. – 449 с.
- Забужко О. Шевченків міф України. – К.: Абрис, 1997.
- Задорожна Л. Історія української літератури кінця ХVІІІ – 60-х років ХІХ століття. – К.: ВПЦ Київський університет, 2004.
- Задорожна Л. Історія української літератури кінця ХVІІІ – 60-х років ХІХ століття. – К., 2004
- Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. – Харків: Прапор, 1994.
- Затонский Д. В. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств (От сочинений Умберто Эко до пророка Екклесиаста) / Д. В. Затонский. – Х. : Фолио : АСТ, 2000. – 256 с.
- Захарчук І. В. Війна і слово (мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму): монографія / І. В. Захарчук. – Луцьк : Твердиня, 2008. – 408 с.
- Зеров М. До джерел: Літературно-критичні статті / Зеров М. Твори: У 2 т. – К.: Дніпро, 1990. – Т.2. – С. 492-588.
- Зеров М. Твори в двох томах. –К., 1990 // Поетична реальність П.Куліша.
- Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя ІХ–ХV століть. – Кн. 1: Література раннього середньовіччя (до 988 року); Література високого середньовіччя (988–1240) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002. – 800 с.
- Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя ІХ–ХV століть. – Кн. 2: Література високого середньовіччя (988–1240); Література пізнього середньовіччя (1240 – середина ХV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002 – 802 с.

- Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. - Л. : Літопис, 2004. - 352 с.
- Ільницький М. Від "Молодої музи" до "Празької школи" / М. М.Ільницький - Львів: НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Львів. обл. наук. метод. ін-т освіти, 1995. - 318 с.
- Ільницький М. Українська повоєнна еміграційна поезія / Микола Ільницький. - Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. - 116 с.
- Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1987.
- Ісіченко Ігор, Архієпископ. Історія української літератури: епоха Бароко (ХVІІ – ХVІІІ ст.). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів: Святогорець, 2011. – 568 с.
- Ісіченко Ю.А. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця ХVІ—початку ХVІІІ ст. на Україні / Ю. А. Ісіченко. – К.: Наукова думка, 1990. – 180 с.
- Історія української літератури ХХ ст.: У 2 кн.: [підручник для студ. гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти]. / За ред.чл.-кор. НАН України В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1998.
- Історія української літератури ХХ ст.: У 2 кн.: [підручник для студ. гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти]. / За ред.чл.-кор. НАН України В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1998.
- Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст. У 2 кн.: [підручник] / За ред. О.Д. Гнідан. – Книга І. – К.: Либідь, 2005. – 624 с.
- Історія української літератури ХІХ ст. У трьох книгах. Кн. 2-3. – К., 1995 – 1997.
- Історія української літератури ХІХ ст.: У 3-х кн. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1995.
- Історія української літератури ХХ століття: навч. посібник для студ. філол. фак. вищ. навч. закладів: У 2. т. / ред. В. Г. Дончик. – К. : Либідь, 1994. – Кн. 2, ч. 2 : 1960–1990-ті роки / В. Г. Дончик [та ін.]. – [Б. м.] : [б.в.], 1995. – 510 с.
- Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У трьох книгах. – К., 1996 – 1999
- Калениченко Н. Українська література ХІХ ст. Напрями. Течії. – К., 1977.
- Калениченко Н.Л. Українська література кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Напрями, течії. – К.: Наукова думка, 1983 – 256 с.
- Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х років / Г.В. Касьянов . – Київ : Либідь, 1995 . – 223 с.
- Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. – К.: Освіта, 1998.
- Ковалів Ю. І. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник: у 10 т. / Юрій Ковалів. – К. : Академія, 2013. – Т. 1: У пошуках іманентного сенсу. – 2013. – 510 с.
- Ковалів Ю. І. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник : у 10 т. / Юрій Ковалів. – К.: Академія, 2013. – Т. 2 : У пошуках іманентного сенсу. – 2013. – 622 с.
- Ковалів Ю. І. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник: у 10 т. / Ю. І. Ковалів. – К.: Академія, 2013. – Т. 3: У сподіваннях і трагічних зламах. – 2014. – 71 с.
- Ковалів Ю. І. Художня хроніка великої трагедії. Українська література періоду другої світової війни / Ю. І. Ковалів. – К.: Джерело-М, 2004. – 108 с.
- Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925–1928 рр. / Ю.І. Ковалів. – К.: Знання, 1990 – 48 с.
- Ковалів Юрій. Українська поезія першої половини ХХ ст. / Ю.І. Ковалів // Українська мова та література. – К.: Бібліотечка "Першого вересня". – 2000. – Ч. 12 (172). – 40 с.
- Ковальчук О. Український повоєнний роман: Проблеми жанрового розвитку: Навч. Посібник для студ.пед.ін-тів / О.Г. Ковальчук. – К.: Вища школа, 1992. – 174 с.
- Ковальчук О. Український повоєнний роман: проблеми жанрового розвитку: Навчальний посібник / О. Г. Ковальчук. – К.: Вища школа, 1992. – 174 с.
- Корогодський Р. Брама світла. Шістдесятники / Р. Корогодський; упоряд. М. Коцюбинська [та ін.]. – Л. : Видавництво Українського католицького ун-ту, 2009. – 656 с.

- Кузнєцов Ю. Імпресіонізм в українській прозі кінця XIX – поч. XX ст. / Юрій Кузнєцов. – К.: «ЗОДІАК – ЕКО», 1995. – 303 С.
- Куліш П. Матеріали й дослідження. – Л.; Нью-Йорк, 2000.
- Луцький Ю. Літературна політика а радянській Україні. 1917-1934 / Ю. Луцький. – К.: Гелікон, 2000. – 242 с.
- Махновець Л. Слово про автора «Слова о полку Ігоревім»/ Леонід Махновець.. – К.: Видавництво при КДУ, 1989. – 264 с.
- Мишанич О. Кризь віки. Літературно-критичні та історіографічні статті й дослідження / Олекса Мишанич. – К.: Обереги, 1996. – 348 с.
- Модернізм після постмодерну: [зб. ст.] / Нац. акад. наук України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка ; за ред. чл.-кор. НАНУ Т. І. Гундорової. - К. : Фоліант, 2008. – 318 с.
- Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща / В. П. Моренець. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 327 с.
- Наєнко М. К. Історія українського літературознавства: підруч. для філологічних спец. вищ. навч. закл. / М. К. Наєнко. – 2-е вид., зі змінами й доп. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 360 с.
- Нахлік Є. Доля. Los. Судьба: Шевченко і польські та російські романтики. – Львів.: НАН України. Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2003.
- Нахлік Є. Українська романтична проза 20-60рр. XIX ст. – К., 1988.
- Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література. – К.: Смолоскип, 1994.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / Соломія Павличко. – К: Либідь, 1997. – 360 с.
- Павлишин М. Канон та іконостас / М. Павлишин. – К. : Час, 1997. – 446 с. Сверстюк Є. Блудні сини України / Є. О. Сверстюк ; упоряд. Т. Марусик ; ред. О. Рибалко. – К.: [б.в.], 1993. – 244 с.
- Панченко В. Магічний кристал: сторінки історії укр. письменства / В. Панченко. – Кіровоград : [б.в.], 1995. – 234 с.
- Пелешенко Ю. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції \ Юрій Пелешенко. – К., 2004. – 422 с.
- Перетц В. М. Слово о полку Ігоревім. Пам'ятка феодальної України-Руси XII віку. Вступ. Текст. Коментар / В. М. Перетц. – Київ: З друкарні Української Академії Наук, 1926. – 345 с.
- Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму [Текст] : літературознавчі студії / Я. Поліщук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. – 295 с.
- Поліщук Я. О. Література як геокультурний проект: монографія / Я. О. Поліщук. – К. : Академвидав, 2008. – 299 с.
- Святовець В. Художня деталь в українській класичній прозі. - К., 2007
- Семенюк Г.Ф. Українська драматургія 20-х років: [посіб. для вчителя] / Г.Ф. Семенюк. – К.: Проза, 1993. – 203 с.
- Сліпушко О. Еволюція та функціонування літературних об архів у книжності Києворуської держави (XI–перша половина XIII ст.): монографія / Оксана Сліпушко. – К.: Аконтіт, 2009. – 416 с. (Наукове видання).
- Сліпушко О. Література Київської Русі. Нариси / Оксана Сліпушко. – К.: Українська мова і література, 2005. – 111 с.
- Сліпушко О. М. Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X–XIII століття) / О.М. Сліпушко. – К.: Аконтіт, 2002. – 399 с.
- Смаль-Стоцький Ст. Т. Шевченко. Інтерпретації. – Нью-Йорк; Торонто, 1965.
- Тарнашинська Л. Б. Сюжет доби: дискус шістдесятництва в українській літературі XX століття: / Людмила Тарнашинська ; Нац. акад. наук України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К.: Академперіодика, 2013.– 674, [8] с.

- Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. (Історико-літературний та поетикальний аспекти): монографія / Людмила Тарнашинська; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – К.: Смолоскип, 2010. – 627 с.
- Толочко П.П. Давньоруські літописи і літописці XI–XIII ст. / П.П. Толочко. – К.: Наукова думка, 2005. – 362 с.
- Толочко П.П. Літописи Київської Русі / П.П. Толочко. – К.: Київська Академія Євробізнесу, 1994. – 85 с.
- У вирі шістдесятницького руху: Погляд з відстані часу / ідея та упоряд. В. М. Квітневий. – Л. : Каменяр, 2003. – 128 с.
- Українські літературні школи та групи 60–90-х рр. XX ст.: антологія [вибр. поезії та есеїстики] / упоряд., авт. вступ. слова, біобібліогр. відомостей та приміток Василь Габор.– Л. : Піраміда, 2009. – 620 с.
- Ушкалов Л. Світ українського Бароко / Леонід Ушкалов. – Харків: Око, 1994. – 108 с.
- Ушкалов Л. Українське барокове богомислення. Сім етюдів про Григорія Сковороду / Леонід Ушкалов. – Харків: Акта, 2001. – 221 с.
- Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994.
- Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. / Валерій Шевчук. – К.: Либідь, 2004.
- Шерех Ю. Поза книжками і з книжок: Українська модерна література/ Ю. Шерех. – К. : Час, 1998. – 447 с.
- Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеологія: У 3 т. / Юрій Шерех. – Х.: Фоліо, 2012. – Т.1. – 2012. – 570 с.; Т.2. – 2012. – 345 с.; Т.3. – 2012. – 409 с.
- Шкандрій М. В обіймах імперії: російська і українська літератури новітньої доби / М. Шкандрій ; пер. з англ. П. Таращук. – К. : Факт, 2004. – 494 с.
- Шумило Н. М Під знаком національної самобутності: Українська художня проза і літературна критика кінця XIX –поч. XX ст.: Монографія / Наталя Микитівна Шумило; В.о. НАН України. Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка; Відп. ред. П. М. Федченко. – К. : Задруга, 2003. – 339 с.
- Яковенко С. Романтики, естети, ніцшеанці: українська та польська літературна критика раннього модернізму / С. Яковенко; Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту, Інститут Критики. – К.: Критика, 2006. – 296 с.Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка / Г. Грабович. – К.: Критика, 2003. – 631 с.
- Яценко М. Романтизм // Історія української літератури XIX ст.: У 3-х кн. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1995. – С. 240–312.